

רפת לוטן בערבה

מתניעה מחדש

יוסי מלול

לא קל לייצר חלב בערבה – החום, המרחק, ההון האנושי, המזון ועוד גורמים מקשים מאוד על ייצור ורווחיות. על אף זאת הם מתמודדים בכל יום מחדש עם הרבה אופטימיות ושמחה לעבודה בענף של בעלי חיים – שיחה עם ריצ'ארד, מנהל הרפת בלוטן



ריצ'ארד הרמן ממייסדי הקיבוץ, עלה לישראל ב-1980.10 והעלייה על הקרקע בלוטן הייתה ב-3.83. עסק במגוון תפקידים - מסגר, גזבר, אקונום וברפת נמצא מ-1992. סיים הנדסאי רפת ברופין ועבודת הגמר שלו עסקה בטיפולים הומאופטיים בעגלות ואף הרצה על כך בכנס ירושלים. שלושה ילדים, הגדולה חזרה בתשובה וגרה בתקוע, בן בצבא והקטן ב"ב.

בלוטן יש כ-40 חברים ולפני שנה עברו להפרטה מלאה, לאחר תקופה ארוכה של מצב כלכלי קשה. השינוי בקיבוץ עבר ברוב גדול ובתקופה קצרה וכיום יש תכנית גידול וצמיחה עם קליטת משפחות חדשות וצעירים לקיבוץ משתנה ובסך הכול החברים מרוצים.

הענפים המרכזיים הם תמרים, רפת ותיירות, הרבה חברים עובדים בחוץ.



ריצ'ארד הרמן ברפת המדברית

ברפת

מכסת החלב 3.6 מיליון ליטר השנה מתכננים לייצר כ-5% חלב עודף.



רשת צל על החצרות

הזנה – במשך שנים הכינו לבד את האוכל, אך תחלופת העובדים הביאה לחוסר יציבות ולבעיות בחלוקת האוכל. קשה לשלם שכר ראוי ואף גבוה, כי הרפתות לא רווחיות מספיק.

חוסר בתחמיץ – התוצאות טובות יותר במנה עם תחמיץ, האיכות בטוחה יותר וכך גם הטעימות.

איכות השחת – באופן מסורתי מזינים בעיקר עם שחת כמוזן גס כמעט בלעדי, כל שנה משהו אחר והסיכון גדול מאוד וכך קונים משהו באמצע ולכל השנה. התלות בחצירים והתנודתיות הגבוהה, בעייתיות מאוד.

הרגשנו שחייבים להרים את הרפת עם פוריות יותר גבוהה ותנובה יותר משופרת.

הוחלט על מעבר למנה של "מרכזי מון אמבר" מדבירה וזו הביאה לעליית 1 ק"ג לפרה בתוך שבוע.

התחלנו באוגוסט האחרון ועדיין קשה לבחון את נושא הפוריות. ניצולת המזון השתפרה מאוד מ-900 בעבר לכ-700 ג' לליטר כיום.

מקבלים בליל מוכן בבית והחלוקה עלינו, לוקח רק לחולבות ואילו לעגלות מכין לבד. התזונאי ד"ר רן סולומון ומרוצה מאוד מהתוצאות, מצב הגופני נראה הרבה יותר טוב.

איכות הבליל טובה מאוד, השירות מצוין – הנהג הקבוע הוא אהוד מנצור מבאר שבע (קרוב של מנצור מאחיהוד).

התנובה כיום כ-38 ק"ג לפרה ואלו תנובות שלא הכרנו בעבר.

עושים 8 צינונים ביום ולא מצננים באבוס - מרוצה מאוד



מרכזי מזון אמבר במנה מלאה לרפת לוטן מהאתר המתועש בדבירה

רווחיות 2015 על הפנים, בגלל תשתיות לקויות ושינויים במהלך השנה, חום בלתי נסבל ותקלות נוספות.

למה קשה לייצר חלב בערבה?

1. אורך הקיץ – בערבה החורף קצר מאוד, אנחנו מפסיקים מקלחות לפרות באמצע דצמבר ומחדשים אותן בשבוע הראשון של מרץ, תחילה בחליבת צהריים ובהדרגה מעצימים את הצינונים. הפרות מתקשות להתאושש מקשיי הקיץ.
2. הערבה לא מקבלת מכסת עמקים וגם לא יכולה להזיז המלטות לייצור מוגבר בקיץ.
3. אין תחמיצים במנה, כל הניסיונות לגדל תחמיץ נכשלו בגלל מחסור במים. מכסות המים הולכות לתמרים שהוא גידול יותר כלכלי למשקים.
4. מרחק הובלה גדול – כל דבר צריך להביא מהצפון וזה עולה בסדרי גודל יותר יקר.
5. מבני הרפת – בנינו רפתות בלי קשר לתנאי הסביבה, אמרו שאין גשם ולכן לא צריך גג לפרות וכך בנינו קורלים עם מעט צל. כיום יודעים שצל חשוב ביותר. סמר היו היחידים שהוסיפו הרבה צל ברפורמה ובהמשך גם סולרי על הגג.
6. כוח אדם – עבדנו בעיקר עם מתנדבים, זה היה יותר זול. לפני כשלוש שנים התחילה מצוקה של מתנדבים ונקלענו לבעיות כוח אדם ועברנו לעבודה שכירה כאשר אין לנו אוכלוסייה של כפריים בסביבה.
7. מנהלי הרפתות – יש מעט, הם בסדר ועושים ככל יכולתם.



אהוד מנצור וריצ'ארד במשרד הרפת

"פרויקט הערבה" – לריצ'ארד יש מחמאות לעבודה ולחשיבות של הפרויקט ביוזמת מועצת החלב וההתאחדות – "אמנון מבין ברפת, עושים מכרזי בקר ומתחילים קניות משותפות. הייתה לי בעיית סת"ס גדולה וכעת אנחנו בשיפור גדול – דנה מיניס ממאל"ה טובה מאוד והייתה לעזר רב.

עלינו כענף, לעשות כל שניתן כדי לשמור על ייצור החלב בערבה והתבססות הענף כגורם משמעותי בפרנסת היישובים, שממלאים תפקיד ערכי וציוני בהתיישבות בישראל.